

Kõrgem Kunstikool Pallas

Tekstiilosakond

Mustriotsingud läbi skulpturaalsete rõivavormide

Lõputöö

Mairi Sild

Juhendaja: Kairi Lentsius MA

Tartu 2019

SISUKORD

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS.....	3
TERMINOLOOGIA.....	4
1. KONTSEPTUAALNE MOEDISAIN.....	5
1.1 Vormi ja keha omavaheline suhe.....	5
1.1.1 Plissee voldistik.....	6
1.2 Moedisain kui kunstiliik.....	9
2. TÖÖPROTSESS.....	17
2.1 Rõivavormide katsetused.....	18
2.2 Skulpturaalsed rõivavormid.....	23
2.3 Kavandamine.....	26
2.4.1 Mustrite otsingud.....	28
2.4.2 Kleit.....	29
3. Rõivakolleksioon “Depth”.....	32
KOKKUVÕTE	34
SUMMARY.....	36
KASUTATUD ALLIKAD.....	38
LISAD	40
LISA 3. Mood-Performance-Tants raames valminud lõputööd tutvustav foto.....	42
Lisa 4. <i>Oversized</i> seelik.....	44
LISA 5. Pluus.....	45
LISA 6. Lõhikutega pluus.....	46
LISA 7. Kleit.....	47

SISSEJUHATUS

Tõuke mustri teemaga tegelema hakkamiseks sain juba teisel kursusel erialase maali õppeaines. Katsetasin mitmeid tehnikaid kangal, kilel, paberil, puidul ning just kortsutatud paberi ja kangavärvi omavaheline koosmõju viisid mu mõttele sellest muster luua. Kursuse hindamise väljapanekuks tegin Adobe Photoshop programmis T-särgi ja kandekottide kavandid, kuhu kandsin enda tehtud mustrid. Tänu sellele mõistsin, et mustreid ei pea ise füüsiliselt joonte abil joonistama vaid neid saab ka läbi juhuse leida ja tuletada ebatraditsiooniliste vahendite abil.

Teiseks oluliseks elemendiks minu lõputöö juures on skulpturaalsed rõivavormid. Kasutan drapeeritud vorme mustri inspiratsiooni saamiseks, mis on saavutatud kanga kortsutamisel ja voltimisest mannekeenil. Selleks teostan drapeerimist erinevate materjalidega, et leida endale meelepärane. Analüüsin enda jaoks läbi, mis materjal toimis kõige paremini ehk mis hoidis hästi volte, kuidas kangas käitub läbi mitme kihi, kanga langevus, kahe materjali koosmõju jne.

Käesoleva lõputöö kirjaliku osa esimeses peatükis tutvustan kontseptuaalset moedisaini kui ühte kunsti liiki. On vaieldud selle üle, kas mood on kunst: maalid, joonistused, skulptuurid mahuvad traditsioonilise kunsti mõiste alla, kuid kuhu saaks liigitada moedisaini? Tutvustan kunstnikke, kes kasutavad väljendusvahendiks moedisaini. Kirjutan pikemalt ka Issey Miyake "Pleats, Please" toodete seeriast ning tema uuenduslikust meelest moemaastikul. Teises peatükis käsitlen tööprotsessi, kus kirjeldan skulpturaalsete rõivavormide loomist ja mustriotsinguid. Kirjutan lahti, kuidas saan kolmemõõtmelisest vormist kahemõõtmelise mustri ning kuidas tasapinnalisest mustrikavandist saab rõivavorm

TERMINOLOOGIA

Lõputöö hõlpsamaks lugemiseks toon välja terminid ning selgitan neid antud töö kontekstis.

arts and crafts liikumine- Inglismaal välja kujunenud kunstnike liikumine 19. sajandi teises pooles. Selle liikumise pea eesmärgiks oli käsitöökuste säilitamine.

19. sajandi viimasel kümnendil kujunes tänu sellele välja Juugendstiil.(muster.ee)

drapeerimine- vormide loomise protsess, töötades kangastega mannekeenil

muster- kangal vm pinnal korduv joonte või kujundite kombinatsioon või selline kujutis (nt joonisena, kaunistusena) (eki.ee) Minu töö kontekstis tähendab muster kangal tekkinud voldistikku..

oversized- standard mõõtudest väljas

skulpturaalne rõivavorm- mannekeenile loodud kolmemõõtmeline vorm kasutades ühte või enamat kangast.

workshop- töö protsessi jooksul püstitatud ülesannete seeria lahendamine, seades endale ajalisi piiranguid, kasutades erinevaid töövahendeid, mustrite kandmine kangale värvidega jne.

1. KONTSEPTUAALNE MOEDISAIN

Järgnevas peatükis käsitlen moedisainis kasutatavat äärmist loomingulist vabadust. Kuna minu lõputöö põhieesmärk on uurida mustri tekkimist kangaga drapeerides mannekeenile, mille tulemusena tekib abstraktne muster. Samuti ei ole antud töös rõivavormid valmistatud traditsioonilisi konstrueerimise võtteid kasutades. Selles kontekstis tutvustangi disainereid, kellest oletatavalt on kontseptuaalne moedisain alguse saanud ning neid kes selle vooluga kaasa läksid. Toon näiteid Issey Miyake loomingust ja analüüsin tema "Pleats, Please" toodete seeriat, mis põhineb plissee voldistikul.

1.1 Vormi ja keha omavaheline suhe

Ingrid Loschek käsitleb oma raamatus "When clothes become fashion: Design and Innovation Systems" rõiva ja keha omavahelist suhet. Ta kirjeldab keha kui ruumilist vormi, mille sisemaailma ja väliskeskkonna vahele jääb nahk, mis neid kahte eraldab. Rõivas selles kontekstis muutub kehalise maailma üheks osaks, mis muudab meie keha, vormi ning väljanägemist. Ingrid samastab saapapaela sidumist rõivaste olulisusega keha jaoks- paelad tuleb kinni siduda, et oleks mugav ja ohutu liikuda ning rõivad on meie keha jaoks olulisel kohal, kuna kaitseb meid erinevate ilmastikutingimuste eest. (Loschek: 17)

Rõivaste tegemist peaks käsitlema kui protsessi ühest materjali vormist teise. Siia tõi Ingrid Loschek ka ühe väga hea näite- lambavillast kootakse kangas, millest drapeeritakse või õmmeldakse rõivaese, mis on omakorda läbi protsessi moodustunud materjal ja vorm. Riiete õmblemisel on töö hõlbustamiseks ja ideaalse istuvuse garanteerimiseks suurepäraseks abimeheks lõiked, mis on kantud paberile. Kahe dimensioonilised lõigete lehed sisaldavad endas nii tasapinnalist pinnalaotust kui ka kolme dimensioonilisust, mis on iseloomulik kehale ja rõivale. (Loschek: 17-18)

1.1.1 Plissee voldistik

Toon siin alapeatükis eraldi välja Issey Miyake loomingust näiteid, tema “Pleats, Please” toodete seeria samastub mingil määral minu lõputöö temaga. Plissee voldistik tekitab kangal muustrimängu, millele aitab kaasa ka keha. Kuna voldid asuvad üksteise kõrval üsna tihedalt, siis olenevalt kui ümber rõivaese on, siis vastavalt sellele, voldistik tõmmatakse laiali või jääb oma algsesse asendisse. Selline voldistiku varieeruv liikumine moodustab muustrimängu kangal. Analüüsin järgnevas alapeatükis süvitsi plissee voldistiku olemust Issey Miyake loomingus ning mida see tema jaoks tähendab.

Plissee on vertikaalse, horisontaalse, sik-sak suunaga, mis võimaldab rõivastele anda samal ajal nii struktuursust kui vormi. Plissee tehnikaga katsetamist alustas Issey Miyake erinevatel materjalidel nagu näiteks linane kangas, kangastelgedel kootud puuvillane kangas ja polüester. See tehnika andis kangale hoopis uue struktuuri ja omadused. (English: 22) Tema üheks tuntumaks kollektsiooniks on “Pleats, Please”. Selles kollektsioonis kasutab ta sünteetilist kangast, mis plisseeritakse kui rõivaese on kokku õmmeldud. Kuna plisseerimiseks on tarvis rohkelt kangast, siis need rõivaesemed on esialgu kaks kuni kolm korda suuremad kui lõpptulemus.

1990ndatel tegi Issey Miyake koostööd koreograaf William Forsythes'ga. Ta disainis kostüümid Frankfurti Balletti tantsijatele. Ta kasutas väga õhukest polüestrist trikooriid, mis oli pliseeritud. Kuna teda huvitas keha liikumine, siis oli suurepäranee võimalusi õppida tundma plissee käitumist läbi tantsijate kehade. Tantsijatele saadeti 200-300 riideeset, mille seast nad said teha valiku, mida kanda. Peagi mõistis Issey Miyake, et pliseeritud riided on tantsijate jaoks ideaalsed– riided hoidsid suurepäraselt vormi. See aktsioon viis Miyake selleni, et ta lõi “Pleats, Please” toodete sarja. Issey Miyake oli tänapäeva moemaastikul esimene, kes süüvis pliseeritud kangaste olemusse.

(English:10-12)

“Pleats, Please” toodete seeria jõudis esmakordselt avalikkuse ette 1993. aastal kevad/suvi 1994 kollektsioonina. Rõivaeseme plisseerimine pärast selle kokku õmblemist võimaldab suurepäraselt selga istumist tänapäeva naisele. Neid riideid on ka lihtne pesta ja

hoiustada, kuna on valmistatud õhukesest polüester kangast. Samuti on pliseeritud tooted mugavad, taskukohase hinna- ning ilusa disainiga– ideaalsed igapäevaseks kandmiseks. Pleats, Please bränd sümboliseerib Issey Miyake suurt soovi luua midagi universaalset, mida igäüks saaks kanda. (Issey Miyake: 182)

Foto 1.
Issey Miyake "Pleats, Please" (issey miyake.com)

Foto 2.
Issey Miyake "Pleats, Please" 1991, Fotograaf: Irving Penn (Pinterest.com)

1.2 Moedisain kui kunstileik

Yohji Yamamoto ja Rei Kawakubo (Comme des Garçons) töid kaheksakümnendate algusajal moemaailma mitmeid uuendusi. Oma loomingus kasutasid nad asümmeetriat ning disainiprotsessis nihestatud arusaamu rõivaste loomisest. See andis võimaluse katsetada rõivaste lõikeliste lahenduste muutmisega ning kombata hea maitse piire. Jaapanlased lükkasid ümber vananenud arusaamad rõivastest ning see oli Lääne jaoks midagi ootamatut ja põnevat. Yohji Yamamoto ja Rei Kawakubo uudne lähenemine rõivaloomisse lõhkus mitmeid esteetilisi arusaamu ning andis mõista, et läbi rõivaste saab edasi anda ka sõnumit. (Teunissen:10-12)

Sellest hoiakust inspireerituna koondus Belgias 90ndatel kogukond moedisainereid, kelle hulka kuulus ka Martin Margiela. Kes kasutas teise ringi riideid oma loomingus, kuna need oli oma elu juba elanud ja omandanud teatud iseloomu. Ühes oma kollektsioonis tegi ta näiteks rõiva ülaosa kokku õmmeldud kinnastest või teise näitena kasutas ta meeste ülikonna jakke, et luua seeria naiste üleriideid, mille õlajoone keskele oli lisatud patšokid, et õlad näeks kitsamad välja. (Teunissen:12)

Üheksakümnendatest alates on disainerid oma loominguga vaatajat argimurede eest rännakule viinud. Siia hulka saab lugeda disainerid nagu John Galliano, Jean-Paul Gaultier ja Alexander McQueen. Kui maalikunsti väljendusvahendiks on traditsioonilises mõttes lõuend, siis moedisainerite väljendusvahendiks on rõivad. Siinkohal saab veel ära märkida disainerid nagu Viktor & Rolf, Helmut Lang ja Hussein Chalayan. (English:156-157)

Muutused moemaastikul tõestavad, et moedisainis saab loomingulist vabadust kasutada. Disainerid kasutavad moेतendusi, et näidata publikule rõivadisaini võimalusi. Selline lähenemine annab mulle julgust oma idee mustriotsingutest läbi skulpturaalsetest rõivavormidest täide viia. Eelnevalt nimetatud disainerid kasutavad ära oma oskusi ja teadmisi moedisainis ning lisades juurde midagi enda poolt nagu näiteks Issey Miyake õhukesest polüester kangast valmistatud plisseeritud tooted, mida töödeldakse pärast õmblustööde teostamist. Varasemalt ei olnud keegi nii toiminud. Ma leian, et igaüks leiab

endale parima viisi loomingu väjendamiseks, mina olen selleks valinud voldistikust tekkivad mustrid.

Yohji Yamamoto loomingu iseloomustab oskuslik konstrueerimise ja dekonstrueerimise oskus. 2017. aasta sügiseses kollektsioonis on kasutatud musta kangast, mida on kokku murtud, kroogitud, drapeeritud, keeratud, et leida uusi vorme. (vogue.com) Yohji Yamamoto kasutab oma loomingu palju musta värvi. Ta on selle kohta ütelnud järgmist: "Must on tagasihoidlik ja kõrk samal ajal. Must on laisk ja kerge- kuid salapärane. Eelkõige ütleb must: "Ma ei sega sind- ära sa sega mind"."(goodreads.com)

Yohji Yamamoto Sügis 2017 (vogue.com)

Rei Kawakubo suudab üllatada publikut ja moemaailma oma ettearvamatute kolleksioonidega. 2019. aasta kevad/suvi kolleksiooni saab pidada üheks veidramaks, mis ta siiani teinud on. Seekord tõi ta avalikkuse ette kolleksiooni, kuhu ta oli pannud iseenda. Ta jutustab lugu naisest kui ülemusest, kes saab loota vaid iseendale. Ta on pidanud tõestama end ja oma ideid ning kust need tulevad. Rei Kawakubo on kasutanud just selles kolleksioonis väga intiimseid teemasid, nagu näiteks kõrval oleval fotol on näha, kus modellil on justkui kõht ees. Tal endal ei ole lapsi, kuid selleasemel on ta loonud tugeva ja suure impeeriumi enda ümber. (vogue.com)

Rei Kawakubo Comme des Garçons kevad/suvi 2019 (vogue.com)

1999. aasta kevad/suvi kollektsiooni esitluse lõpetas Alexander McQueen tehnoloogiat kasutades. Nimelt pritsisid kaks robotit baleriini Shalom Harlow kleidile musta ja kollast värvi, samal ajal kui modell oli pöörleva aluse peal. Kleit oli tehtud siidist, mis on puhta ja süütu iseloomuga. Kolleksioon keskendus *Arts and Crafts* liikumisele ja uuele tehnoloogiale. (Fogg: 72)

Alexander McQueen Kevad/Suvi 1999 (vogue.com)

John Galliano 2000. aasta sügises kollektsioonis on kasutatud kahe dimensioonilisi rõiva siluette, mis olid modellide keha ette kinnitatud. Fotel on näha, et modell hoiab enda ees korsetiga kleiti, mis ripub tema ees õlapaeltega. Kleidile on lisatud ka pabernuku riieele iseloomulikud murdekohad, millega saab neid nuku ümber keerata. (Fogg: 30-31)

John Galliano lasi vaatajal tunda end kui Alice Imedemaal. Modellid jätsid mulje nagu nad oleksid veel väikesed tüdrukud, kes kannavad ema riideid. Nende näod ja riided olid määrdunud primaarvärvidega ja jalas olid liiga suured jalanõud. Laval võis näha modelle kandmas riideid stiilis nagu: venna suur T-särk, ema lillelise tapeedi mustriga kleit, isa ülisuur kardigan jne. (vogue.com)

John Galliano Sügis 2000 (vogue.com)

“Tatouages et Piercings” kollektsoonis on Jean Paul Gaultier kasutanud Vana-Kreeka mütoloogiliste figuuridega siiditrukis teostatud kangaid ja militaarset kilti. Kuna pluusi materjaliks on õhuke siid, siis trükimustriga koosmõjus jääb tätoveeritud keha mulje. Kollektsoonis kohtuvad omavahel Antiikse Kreeka ja Põhja-Aafrika (massiivsed ehted kaelas ja orja staatust näitavad käevõrud). Alloleval pildil on näha, kuidas muster kangal kandub edasi modelli kehale. (Fogg: 120)

Jean Paul Gaultier “Tatouages et Piercings”2007 (pinterest.com)

Viktor ja Rolf on Hollandist päris disainerid, kes 1996. aastal manipuleerisid moedisaini maailmas valitseva süsteemiga, nii et ei teinud mitte ühtegi rõivaeset sügis/talv kolleksiooni jaoks. Selle asemel saatsid nad laiali pressiteate pealkirjaga “Viktor ja Rolf streigivad”. Pildil on näha 2010. aastal valminud kevadise kolleksiooni raames mitmest tülli kihist valmistatud kleiti, millesse augud tekitati mootorsaega. (Fogg: 170-171)

Viktor & Rolf Kevad 2010 (independent.co.uk)

2000. aasta veebruaris Londoni moenädalal muutis Hussein Chalayan neli tugitooli katet ja ühe kohvilaua rõivasteks. Moेतenduse jaoks valmistati lavale elutuba, kuhu saabusid ükshaaval modellid. Viimastena lavale tulnud modellid võtsid igaüks tugitoolidelt katted, mis opndi kleidina selga ning viimane modell astus laua keskel olevasse ümarasse auku ning tõstis laua kihtidena ülesse, nii et sellest moodustus seelik. (anothermag.com)

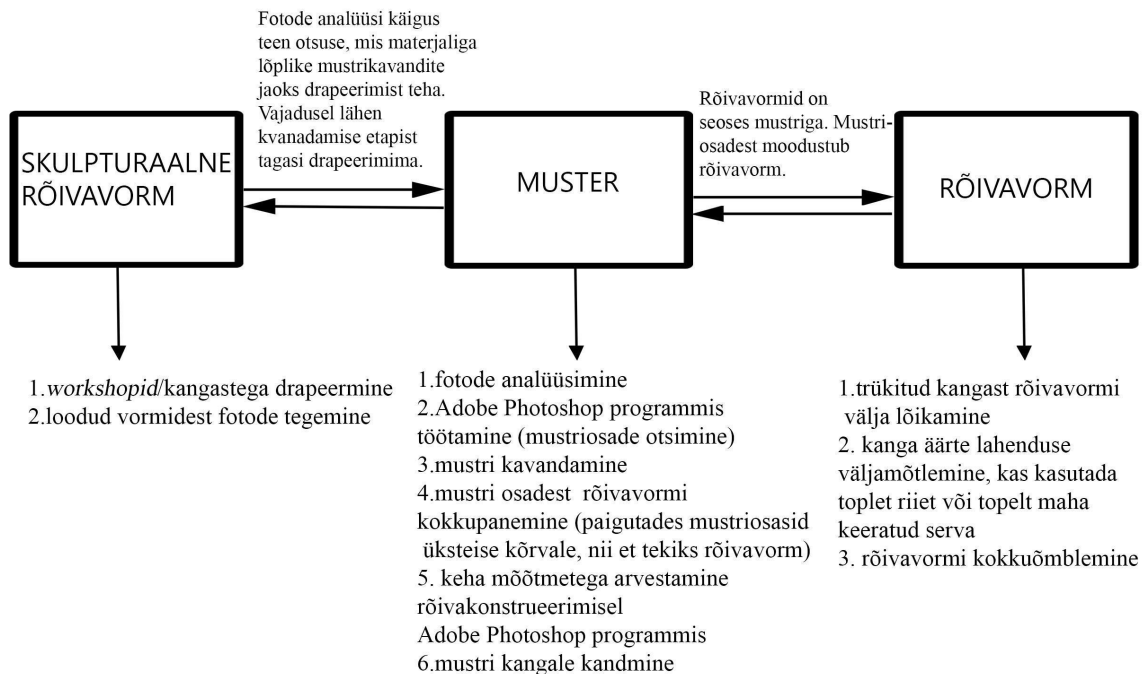
Hussein Chalayan Sügis/Talv 2000 (anothermag.com)

2. TÖÖPROTSESS

Käesolevas peatükis käsitlen vormide loomise protsessi ja mustrite otsinguid. Kirjeldan töö lähtepunktiks olnud vorme ning kuidas nendeni jõudsin. Analüüsin tehtud *workshop*'e leidmaks enda töö jaoks parimad lahendused. Samuti kirjeldan, mida muster tähendab antud lõputöös minu jaoks. Seletan lahti, kuidas mahulisest vormist saan tasapinnalise mustri ning kuidas rõivaste loomiseni jõuan.

Töö protsessi jooksul soovin leida meetodi, kuidas ruumilisest vormist leitud mustrid kanda hiljem tasapinnale. Kas kasutada ühte või mitut kangast vormide loomisel? Kuidas muster realiseerida? Kirjeldan töö metoodikat ning kuidas lõpptulemusele lähemale jõudsin.

Tööprotsessi paremini mõistmiseks toon siin välja skeemi, mida järginud olen.

2.1 Rõivavormide katsetused

Esimesed katsetused mannekeenil rõivavormide drapeerimisel sian kolleksiooni planeerimise valikaine raames, mida juhendas Kairi Lentsius. Töötasin läbi mitu *workshop*'i, kus tuli kasutada erinevaid töövahendeid ja nendega mannekeenil vorme luua. Lisaks tuli need eest, tagant ja külje pealt üles pildistada. Osad *workshop*'d keskendusid rohkem vormile teised muustrile.

Kuna minu lõputöö käsitleb rõivavorme, siis tundus loogiline kasutada nende loomisel edaspidi mannekeeni, mis on inimkehaga sarnane ja samas skaalas. Tänu sellele oli mul võimalik luua rõivavormidele sarnaseid osasid, mis on abiks muustrite kavandamisele Adobe Photoshopis. Pikemalt kirjutan sellest alapeatükis 2.4 Voldistik kui muster.

Mannekeenil töötades keskendusin kangale ning lasin sellel end juhtida. Kasutasin ära kangaste olulisemaid omadusi – silmkoelise polüester kanga langevus, pehmus, läige ja puuvillase kanga vormi hoidvus, jäikus. *Workshop*'ide jooksul hoidsin teatud juhuslikkust õhus. Ma ei töötanud vormiga täies mahus. Valisin iga foto jaoks ühe kuni kaks kohta kehal, millega töötasin ja mida muutsin. Ülejäänud kangal toimuv tekkis tänu muutustele valitud kohtades, mille kinnitasin nõõpnõeltega.

Fotodel 3 ja 3.1 on näha ühte esimestest *workshop*'idest, kus kasutasin drapeerimisel lisaks kangale ka üht valmis rõivaeset. Kuna kasutasin pluusi, siis eesmärgiks oli tekitada ühtne vorm pluusist ja drapeeritavast kangast. Ülesande teostamiseks kasutasin silmkoelist polüester kangast. Fotol nr. 3 olen kangast loonud nii varruka vormi kui ka ühe küljetüki. Eestvaatel on kangast mitu korda nõõpnõeltega kinni pandud ja kokku keeratud seetõttu jääb ka pusane mulje, kuid tänu sellele olen saavutanud külgvaates langeva varruka vormi ja konkreetse alumise ääre. Kuna drapeerimist alustades ei olnud mul kindlat eesmärki, kas luua varrukas või mõni muu konkreetne rõivaosa, siis läbi kanga kinnitamise nõõpnõeltega oli tulemuseks ühtne rõivavorm (Foto 3).

Foto 3. (eestvaade)

Foto 3.1 (külgvaade)

Samas *workshop*'i jooksul kasutasin ka väiksemat kanga tükki, mille asetasin mannekeenile diagonaalselt selga. Tänu sellele langes kangas diagonaalselt ja tekkisid suured voldid (Foto nr 4 eestvaade). Mannekeeni seljal (Foto 4.1) lõhkusin kangalangevust ja kinnitasin seda nõöpnõeltega esi- ja tagaosaga ühendava elemendi külge. Selle tulemusena kadus voldistik ja alles jäi peamiselt sile pind. Siit sain idee, et drapering ei pea alati olema mõlemalt poolt samasugune või järgima sarnast põhimõtet ümber terve keha.

Foto 4. (eestvaade)

Foto 4.1 (tagantvaade)

Kuna esimestes *workshop'ides* kasutasin drapeerimisel pehmet silmuskoelist polüester kangast otsustasin proovida puuvillase telgedel kootud kangaga, mis on oma olemuselt jäigem ja vormi hoidvam. Algselt katsetasin ka mustri loomist kangale gvašsidega, mis oli üheks valikaine ülesandeks. Mustrit tuli luua nii, et drapeerida vorm mannekeenile ning hakata sellele järjest lisama paelu ning samal ajal ka mustri elemente erinevate värvidega (Foto 5). Kui paelad eemaldasid kangalt (Foto 6), tekkis tänu paeltele ka muster, valged kohad kangal olid need, kus pael oli peal olnud. Minu jaoks oli oluline teha läbi erinevaid *workshop'e*, et aru saada, kuidas ma lõputöö raames edasi tahan minna. Kas minu jaoks on olulisem luua muster elementide näol ise või leida mõni muu lähenemisviis sellele.

Selle workshopi ajal mõistsin, et mind paelub rohkem vorm mitte mustri maalimine kangale. Kuna vorm suudab ise edasi anda mustrimängu voltide näol, siis otsustasin ka nendega edasi minna.

Foto 5. (paeltaga)

Foto 6. (paelteta)

Püstitasin endale ülesande luua vorm kasutades kahte erinevat materjali koos. Kombineerisin omavahel eelnevalt eraldi läbi proovitud silmkoelise sünteetilise ja kangastelgedel kootud puuvillase kanga. Kuna üks on pehmem ja teine jäigem, siis see andis häid tulemusi. Samuti on silmkoelisel kangal läige, mis pildistades loob kontrasti kahe kanga vahel. Edaspidi on just kanga läikel oluline koht mustri loomise juures.

Fotol number 7 kujutatud katsetustel on näha puuvillase kanga eelist teravate vormide moodustamiseks. Samuti on valgel kangal väga hästi näha varjud, mis on edaspidisel mustrite kavandite kokkupanemisel suureks abiks. Fotol nr 8 on näha kahe kanga selge erinevus. Puuvillane kangas langeb rohkem sirgelt ning tekitab vormi ülaosas volte, kui see on nõöpnõeltega kinnitatud. Seevastu, aga tänu silmuskootud kangale toimub ka vormi alumises osas midagi ehk voldistik on sinna koondunud.

Fotodel (9 ja 9.1) on näha, kuidas läige töötab kaasa voldistikust tekkivale mustrimängule. Samuti rõhutab see vormi kõrgemaid punkte ning muudab sügavamad kohad veelgi tumedamaks. Tänu silmkoelise kanga heale langevusele tekivad voldid kergelt ning kanga kergus ja elastsus teeb sellega drapeerimise mugavaks.

Foto 7. (tagantvaade)

Foto 8. (eestvaade)

Foto 9. (eestvaade)

Foto 9.1 (tagantvaade)

2.2 Skulpturaalsed rõivavormid

Rõivavormide moodustumine sõltub suures osas kanga ja voltide omavahelisest koostööst. Tänu läbi töötatud *workshop'idele* ning nende analüüsile tegin enda jaoks kindlaks, mis materjalidel on parimad omadused, mida mustri tekkimiseks vaja on. Olulisel kohal oli siin kanga langevus, mille juures mängis suurt rolli selle paksus, mida paksem kangas, seda raskem on langev osa ning seda sirgemad voldid tekivad. Eelistasin oma *workshop'des* kasutada õhemaid kangaid, kuna neid oli kergem vormida.

Drapeerimisel kasutasin kanga kinnitamisel nõöpnõelu, tänu millele sain meelepäraseid vorme tekitada. Algselt valisin välja ühe koha mannekeenil, kuhu hakkasin kangast kokku voltima, et tekitada vormi. Tegin sellest kohast tavaliselt 2-3 erinevat varianti, lisades kangakihte juurde ja kinnitades neid omavahel. Fotol number 10 olen kasutanud mannekeeni paremat õlga (fotot vaadates parem pool) ning kinnitanud nõöpnõeltega seal mitu kihti omavahel. Fotol number 11 olen ära kasutanud kanga mannekeeni vasakul poolel ning kinnitanud selle nõöpnõeltega õlajoonele. Et tuua sisse rohkem erinevust foto number 10 ja 11 vahel, viisin paremal poolel asuva vormi mannekeeni käe alla. Nii tekkis esimesest fotost (Foto number 10) erinev mulje ning kaks eraldi seisvat vormi elementi, mida saaks edaspidistes mustri kavandites kasutada. Fotol number 12 viisin vasakul kehapoolel asuva vormi käe alla, et näha mis siis toimub. Nihutasin samal ajal paremal poolel asuvat vormi osa mannekeenil ettepoole. Tulemuseks oli paremal pool olev kohev vorm, millel on sügavad voldid ehk ruumilisuse efekt on intensiivsem, kui vasaku kehapoole vormil. Vasakul pool on näha rohkem kanga langevust ning selle õrna iseloomu.

Selle drapeerimise etapi juures selgus, et kanga kihilisus mängib suurt rolli mustri vormi, kui mustri tekkimisel. Kuna kasutasin läbipaistvat polüester kangast, siis selgus, et mida rohkem kangast üksteise pea pannal, seda tumedamaks vormi üldmulje muutus. Siinkohal saab ära märkida, et kanga ja volditstiku koosmõjule muutus ka kanga ilme (värv). Samuti aitas vormi tekkele kaasa mannekeeni kehaosad. kasutasin drapeerimisel ära mannekeeni mõlemat käevart, kuhu alla sain kanga panna, mille tulemusena käsi surus kangast rohkem kokku ja kaotas ära kanga kohevuse, mis aitas kaasa vormide vahelduse tekkele.

Foto 10.

Foto 11.

Foto 12.

Ühe vaheetapina ühendasin kaks kangast õmblusega omavahel, milleks oli eelnevalt analüüsitud õhuline polüester kangas ja läbipaistmatu õhuke puuvillane kangas. Alateadlikult olen neid kangaid omavahel drapeerinud, nii et tekkinud vormidel on omadusi, mis muudavad nad kantavaks: üla- ja alakeha on kaetud, on tekkinud varruka vorme Fotodel 13 ja 13.1. Fotodel on näha, et puuvillane kangas muudab vormi üldmulje rahulikumaks. Valge kangas võtab maha sinise kanga tooni tumedust, mille tulemusena muutuvad voltide põhjad ka heledamaks.

Foto number 14 keskosas asuva vormi ülesse tõstmisel õlale (Foto 15) on näha selle muutumist. Samuti muutub valge triibu suund, mis jookseb vormi keskelt läbi.

Fotode analüüsimise käigus tuleb välja, et kasutan drapeerimisel enamasti mannekeeni keha ülaosa, mille ümber kinnitan kanga nõöpnõeltega või seon kanga omavahel kokku.

Foto 13.eestvaade

Foto 14.

Foto 13.1tagantvaade

Foto 15.

2.3 Kavandamine

Esimesi kavandeid kokku pannes vaatasin tehtud *workshop'ide* fotosid pilguga, et millelt ma leiaksin klassikalistele rõivakonstruktsioonidele sarnaseid kohti, mis meenutaks mulle varruka, hõlma, krae, püksisääre vormi jne. Kombineerisin omavahel kuni kolme fotot iga kavandi jaoks. Töö hõlbustamiseks töötasin Adobe Photoshop programmis, kus vajalikud kohad fotolt selekteerimise abil sain eraldada. Selle programmiga töötamise üheks eeliseks on, et saan valitud kohad fotolt lihtsalt välja lõigata, värvi muuta, pöörata, suurendada ja vähendada. Kavandid valmisid kollektiooni planeerimise õppeaine raames, mille juhendajaks oli Kairi Lentsius.

Programmis töötades sain *workshop'del* tehtud fotodelt eemaldada mõnel korral veel segavaid elemente (üleliigne täpp, põrand- või mannekeeni kehaosad paistsid läbi kanga ning hakkasid segama tekkivat tervikut). Kuna *workshop'des* kasutasin värvilisi kangaid ja olin ka esimestes mustreid kangale maalinud, siis otsustasin kavanditel kasutada monokroosmsust. Kasutasin musta värvi ja selle varjundeid, mis aitasid mustalt taustalt mustrimängul rohkem esile tulla. Kuna tehtud kavandid Fotodel 16-21 valmisid õppeaine raames, siis kavandite tegemise hetkel ma ei olnud selgusele veel jõudnud, kas tahan mustri temaga siit edasi minna. Kavandite valmimise järel märkasin vormidel toimuvat mustrimängu, mille tulemusena otsustasin selle kasuks.

Foto 16.

Foto 17.

Foto 18.

Foto 19.

Foto 20.

Foto 21.

2.4 Voldistik kui muster

Algselt maalisin kangale erinevaid mustrielemente ja üritasin mustri olemust tabada kangast drapeerides. Peagi sai selgeks, et muster, mille olin kangale teinud, ei lummanud mind niivõrd kui kanga voldistik ise. Minu jaoks moodustas juba tekkinud voldistik midagi uut, mida tasuks edasi uurida. Kuna varasemates *workshop'des* keskendusin rohkem vormilistele lahendustele, siis järgmises etapis püsisin endal ülesande, läheneda drapeerimisele mustriotsingute vaatepunktist.

2.4.1 Mustrite otsingud

Materjalideks valisin õhulise, läbipaistva polüester- ja õhukese puuvillase kanga, millega teostas drapeerimist nii eraldi kui ka omavahel kombineeritult. Mõlemad kangad on sarnased vormi hoidvuse poolest. Õhuline läbipaistev kangas on isegi mingil määral jäigem kuid kanga langevus on puuvillasel parem.

Fotol number 22 olen drapeerinud ühe kangaga. Mustrimäng on kõige intensiivsem paremal pool, kus kanga rohkusest tekivad tumedamad kohad. Seda saaks kasutada ka mustrikavandites. Samuti saaks sellelt fotolt kasutada võtta vasakul pool olevat langevust, mis tekitaks rahulikuma mustri.

Fotol number 23 ja 24 kombineerisin kahte kangast omavahel. Kahe materjali koosmõju töötas – fotol number 23 on vasakul poolel näha, et kui puuvillane valge kangas on all ja õhuline läbipaistev kangas peal, jääb mulje heledam. Kui õhuline kangas on keeratud topelt on tulemuseks tumedam sinine toon kangal. Sama foto paremal pool olev puuvillane kangas tekitab õrnalt voldistikku, mis mustrina jätab aimatava korrapäratu triibustiku mulje. Fotol number 24 olen mõlemat kangast rohkem drapeerinud ja nõõpnõeltega kinnitanud, et tekiks rohkem nurki, kus kangas saaks natuke langeda või voldid murduma hakata. Foto alumises osas on näha kangaste koosmõju läbi mitme kihi, mis moodustab veel ühe uue mustri elemendi. Õhulise polüester kanga voldid on

pehmema iseloomuga, kui puuvillasel kangal. Tänu sellel jätavad nad ka fotodel erineva mulje. Tänu voldistiku tihedusele saab muustrina kasutada intensiivsemat triibustiku liikumist. Lõpliku mustrite kavandi seeria kokku panemisel saan kindlasti tehtud *workshop'i* fotodelt erinevaid elemente kasutada.

Foto 22.

Foto 23.

Foto 24.

2.4.2 Kleit

Kuna mitmeid *workshop'e* olin juba teinud ja enda jaoks läbi analüüsinud, otsustasin ühe vaheetapina ühe eseme valmis teha. Esimeseks väljakutseks kujunes Adobe Photoshop'i programmis töötamine, kuna nii suure mahuliselt ei olnud ma midagi varem kavandanud. Esimeseks rõivaesmeks valisin kleidi, mille lõige tuli reaalsele mõõtmetele kavandada. Kuna teostamiseks otsustasin proovida sublimatsiooni trükki, siis esimeseks piiranguks oli kanga laius, mis maksimaalselt võis olla 80 cm. See teadmine mõnevõrra piiras loomise protsessi, kuna fotodelt valitud elemente ei saanud ma mõnel korral piisavalt suurendada, sest muidu oleks see jätnud liialt välja venitatud mulje, mida ma ei tahtnud.

Kuid selle trükimeetodi suureks plussiks on väga hea trükikvaliteet. Antud kleidi puhul paistsid mõnes kohas pikslid lähedalt vaadates liialt silma, kuid üldmulje on siiski selge ja hea kvaliteediga. Kindlasti saaksin seda trükimeetodit mustri realiseerimisel kasutada.

Kavandi kokkupanemisel lähtusin sellest, mis kohad fotodelt sobiks kõige paremini kleidi ülemise ja alumise osa jaoks. Kleidi alumises osas kasutasin ühte ja sama elementi ümber pööratud kujul. See osa on võetud fotolt, kus on kasutatud puuvillast kangast. Ülemises osas on kasutatud õhulist läbipaistvat polüester ja puuvillast kangast kombineeritult.

Leian, et valminud kleit rõhutab pigem selle vormi, kui mustrit. Kasutasin vildile sarnast sünteetilist materjali, mis hoiab väga hästi vormi. Materjalile trükkisin kleidi nii nagu Fotol 25 näha on. Lõikasin kleidi mööda piirjooni välja ja õmblesin küljed kokku. Kuna Adobe Photoshopis olin kleidi täpsetele mõõtudele kavandanud, siis kokku tuli õmmelda ainult küljed, ning lisada külgedele ka haagid, et kleit vöökohas paremini seljas püsiks.

Ülemine osa tekitab illusiooni nagu tegemist oleks mahulise vormiga, kuid tegelikult on kangal tasapinnaline trükk. Foto ülaosa paremas ääres on õhulisest kangast moodustunud aimatav muster. Mulle meenutab see akvarellidega värvitud pinda. Protsessi mõttes saaks seda lõplikes kavandites ära kasutada ja teha terve üks kangas selle mustriga. Õhulise polüester kangaga tekitatud mustrikohad kleidil on rohkem aimatavad ja lisavad üldmuljele maalilisust, puuvillane kangas lisab konkreetsust ning kui see ühendada läbipaistva kangaga, siis tekib veel kolmas efekt – ruumilisus. Ruumilisust tekitab heletumeduse vaheldumine. Eriti hästi on seda näha kleidi seelikuosas, kus külgedel on tumedam hall ning sisse poole liikudes hoopis heledamad varjundid. Tumedamad toonid tõstavad heledamaid rohkem esile. Alumises osas on näha ka rebitud kanga ääri, mis annavad mustrile veel ühe elemendi juurde. Tänu sellele tekib säbruline joon ümarate ja sirgete liikumiste vahele.

kangale trükitud kleit
Foto 25.

foto kleidi valmistamise protsessist
Foto 26.

3. Rõivakollektsioon “Depth”

Töö protsessi lõpuks valmis neljast komplektist koosnev rõivakollektsioon: pluus, lõhikutega pluus, kleit ja *oversized* seelik. Mustri kangale tõlgendamiseks valisin sublimatsiooni trüki meetodi, kuna olin sellega varasemalt kokku puutunud. See oli parim lahendus, kuna trükikvaliteet on väga hea. Trükimustrid valmistasin ette Adobe Photoshop programmis, kus tegin protsessi käigus mitmeid otsuseid nagu näiteks, milliseid väljalõikeid fotodest omavahel kokku panna ning kus võiks asuda kohad, mis viitavad konkreetsetele rõivaesemetele nagu varrukad või kaelus.

Kavandamisel võtsin programmis alus failiks mannekeeni, kelle selga hakkasin erinevaid mustrite osasid sobitama. See meetod andis mulle võimaluse realistlikult ette kujutada, mis lõpptulemuseks on. Kollektsiooni esemete kavandite tegemisel kasutasin enamasti mustri jaoks fotosid, mis valmisid läbipaistvat ja õhulist polüester kangast kasutades. Selle kanga eelisteks olid läbipaistvus ja voltides tekkivad sügavad põhjad, mis kumasid läbi kihtide. Just need tekitavad ebavõrdseid kõveraid jooni, mis hiljem värvialasid lahutavad. Tänu kanga läbipaistvusele andis see ka on mustri ruumilise efekti.

Kasutasin seeliku (LISA 4.) mustri tegemisel ühte mustri elementi, mida suurendasin mitme kordselt, et saavutada suuremat skaalat voldistikust. Kavandamise käigus tekkis mõte, et just sellest mustrist võiks saada *oversized* seelik. Antud riideesemel on kõige enam näha mustri maalilisust. Elemendid sulavad õrnalt kokku kuid samuti on ka kohti, mis tulevad jõulisemalt edasi.

Pluusi (LISA 5.) mustri kavandamisel otsustasin kasutada ühte mustri elementi, mida ühes varasemas mustrikavandis olin juba kasutanud. Täpsemalt valisin kleidi (LISA 7.) ülaosaga sama mustri. Muutsin mustri elemendi skaalat väiksemaks ja tegin sellest kolm kordust kangale, mille asetasin kavandi keskele. Selle tulemusena tekkis tumedam mustrialala keskohta ja väljapoole liikudes heledam ala. Mustri skaala muutmise tulemusena on pluusil oleva ja kleidil oleva mustri ilme täiesti erinev. Kleidi muster on ruumilise efektiga ning annab edasi teatud määral ka kanga iseloomu ja selle õhulisuse

tunnetust, pluusil olev muster jätab väiksemal määral ruumilisuse tunde tekitades pigem asümmeetrilist mustri liikumist esemel.

Kolmanda riideesemena kujundas in lõhikutega pluusi (LISA 6), millel on ruumilisuse efekt koodunud külgedele. Kuna drapeeritud skulpturaalse vormi fotol olid õlgade kohad üsna mahulised, siis tekkis visioon kasutada mustri samuti seda õlgadel. Kasutasin ühte mustri elementi nii pluusi esi- kui tagatükil.

Kleidi mustri kavandamisel (LISA 7.) kasutasin alumise osa tarbeks puuvillase kangaga drapeeritud vorme, kuna soovisin kontrastsust kleidi ülemise ja alumise vahel. Puuvillane kangas andis mustri juurde pehmust ning hajusaid varjude kohti voltide vahel. Selle kangaga sai drapeerida konkreetsemaid vorme. Kleidi seelikuosa on võetud kavandilt, millel kangas langes diagonaalselt alla, tekitades terava nurga, mis on kleidi all servaks.

KOKKUVÕTE

Lõputööna valmis neljast komplektist koosnev rõivakollektsioon “Depth”. Rõivaesemete konstrueerimisel mängisid suurt rolli mitmekülgse protsessi jooksul kujundatud mustri elemendid, mis määrasid ära ka eseme vormi. Selline töötamise viis mulle sobis, kuna ma ei olnud mõtetes siis kindlalt kinni ühes riideesemes. Lasin end tööprotsessil juhtida ning ei teinud kindlaid otsuseid kohe alguses. Kindlasti oli üheks suureks väljakutseks kavandite koostamine realistlikele mõõtmetele arvutiekraanil.

Disainerid, kes kasutavad oma rõivaste loominguks kunstilist vabadust olid mulle antud töö tegemisel suureks inspiratsiooniks. Issey Miyake eeskujul uurisin rohkete voltide hingeelu ning nende käitumist erinevate materjalide näol. Yohji Yamamoto rõivaste dekonstrueerimine andis julgust juurde teha kavandeid just nii nagu ma tegin: muster moodustab rõivaeseme. Samuti meeldis mulle tema mõtteviis mustast värvist, kui midagi rahulikku, kergelt ja salapärast. Sellest julgustatuna kasutasin oma lõputöö kangaste trükis musta värvi erinevaid varjundeid.

Inspireeriv oli uurida disainerite kollektsioone. Jean Paul Gaultier kasutas kollektsioon “Tatouages et Piercings” omavahel erinevaid elemente ajaloost ja põlistest kultuuridest: Antiik Kreeka mütoloogiliste olenditega trükitud kangad, mida kaunistasid Põhja-Aafrika massiivsed kaelahted ja orja staatust näitavad käevõrud. Hussein Chalayan oli 2000. aasta sügis-talvise kollektsioonis kontseptuaalne, kui ka praktiline. Kasutades tugitoolidel olevaid katteid nii mööbli dekoratiivseks elemendiks samuti sai neid kleidina kanda. Ja muidugi laud, mis muutus seelikuks.

Käsitletud disainerite loominguline vabadus ja kaval ideede kasutus näitab, et moedisainis saab ka teha kunsti. Moedisainerid on valinud oma ideede meediumiks rõivadisaini, kuid läbi selle saab lahendada maailmas toimuvat. Tänu moeetendustele, mis toimuvad üle maailma saab ühiskonnas toimuvat viia avalikkuse ette. Tänapäeva ühiskonnas on toimivas pidev mehhaniseerimine, et toimingud saaks kiiremini tehtud, asendatakse tihtipeale inimesed masinate vastu välja. Sama teemat kasutas Alexander

McQueen kes kasutas värvi pritsivaid roboteid ühe moeetenduse lõpetuseks, mis käsitles inimeste ja masinate vahelist võitlust.

Tööprotsessis läbi viidud *workshop'dest* selgus, et kõige enam tekitab mustrimängu läbipaistev polüester kangas. Kanga kihilisus, mis tekkis selle drapeerimisel ja kinnitamisel annab mustrile edasi sügavuse ja ruumilisuse tunde. Samuti annab muster edasi drapeeritud kanga iseloomu: kerguse ja õhulisuse tunnet ruumilistest mustriosades. Mustriotsingute etapis on olulisel kohal voldid, kuna tänu nende erinevate varjundite tekib muster. Voldi pehmus, sügavus, tihedus, teravus ja suurus on olulised faktorid, mis määravad ära mustri intensiivsuse ja rütmi. Leian, et läbi skulpturaalsete rõivavormide on võimalik luua abstrakseid mustreid ja rõivavorme ühel ajal. Mustri elemendid moodustavad minu lõputöö kollektsioonis rõivaeseme.

SUMMARY

Pattern Study Through Sculptural Dress / Fashion Collection “Depth”

During my studies at Pallas University of Applied Sciences I have realized that patterns are very fascinating to me. It all started during the second year of my studies. We had the opportunity to be as creative as we can be in painting class and learn more about painting techniques. During this course learned a lot about how to develop new ideas and knowledge and how to find inspiration for designing patterns. This is when I made my first patterns in Adobe Photoshop.

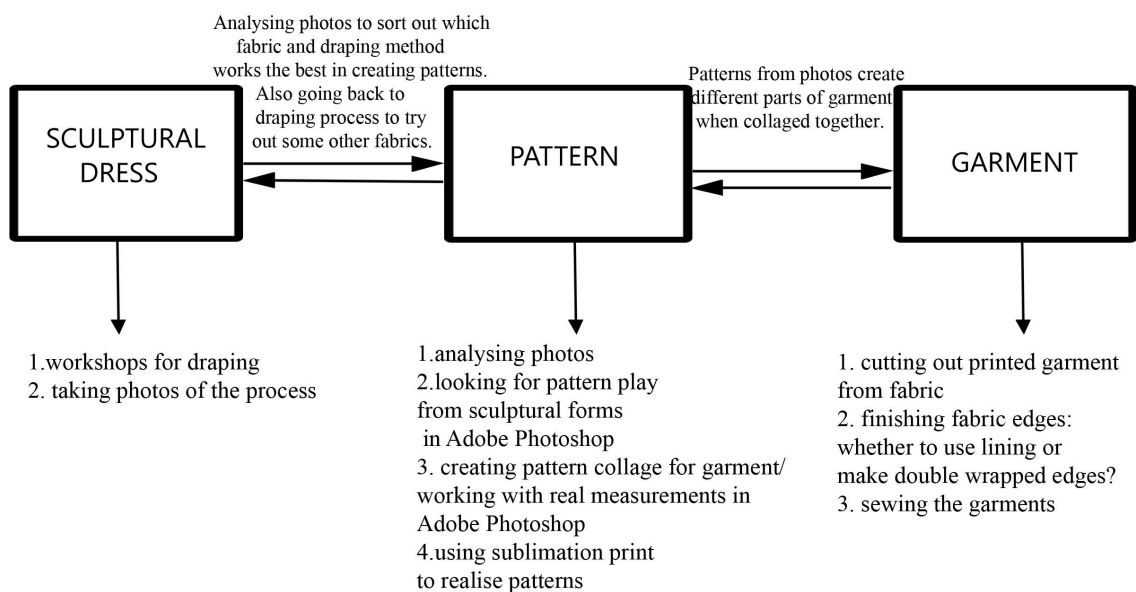
Further during my studies I very much enjoyed the process of draping and I noticed that there is something interesting and unexpected to discover. I started analysing pictures from sculptural forms I had draped during a collection planning course supervised by Kairi Lentsius which took place in autumn 2018. I saw that foldings created with fabric resembled abstract patterns. To continue with the process I took pictures of my drapings and with the help of Adobe Photoshop I had the opportunity to cut away spots from the picture. Made some colour, size, rotation etc. changes and got to the result of an even more abstract pattern. I came to a conclusion that I could study more about sculptural forms and how I can imply these patterns with fabrics.

For draping I used different kind of materials like cotton, knitted polyester, voile. For different expressions I draped with combinations of fabrics which all have different characteristics. I can say that a really good source of inspiration is see through voile fabric draped into many layers. It creates deep foldings and a three dimensional effect. Using this kind of effect as pattern provides darker and brighter lines on the print.

During the process I tried out two different kinds of conceptualising: first I put different parts of patterns together in Photoshop to design a garment. These results turned out both symmetrical and asymmetrical, abstract and with very untraditional shapes. But it also brought up a bigger question of how to develop clothing forms out of these sculptural garment forms? Second method for the process was to place parts of patterns on a ready made pattern for clothing. It did not come out like I expected because I had fewer ideas of

how to arrange pattern parts so that they are in good composition. That is why I went back to the original idea to make collage clothing shapes out of my photos of fabrics and drapings.

Here is a scheme what I have kept in mind during working process.

The outcome is a capsule collection of four outfits: blouse, dress, pinafore and one shoulder oversized skirt. Every piece has its own character. I want to prove with my collection that fashion is art and one can express its creativity through fashion design.

KASUTATUD ALLIKAD

Raamatud

Jos Arts, Patrizia Calefato, Germano Celant, Judith Clark, Isabelle Graw, Paulo Herkenhoff, Nienke van Hijum, Lydia Kamitsis, Leila W. Kinney, Susan Kismaric, Ulrich Lehmann, Gilles Lipovetsky, Veronica Manlow, Luca Marchetti, Penny Martin, Richard Martin. (2009). *Fashion and Imagination: About Clothes and Art*

Bonnie English. (2011). *Japanese Fashion Designers: The Work and Influence of Issey Miyake, Yohji Yamamoto, and Rei Kawakubo*

Ingrid Loschek. (2009). *When Clothes Become Fashion: Design and Innovation Systems*

Marnie Fogg. (2014). *Why You Can Go Out Dressed Like That*

Midori Katamura. (2016) *Issey Miyake*

Interneti leheküljed

Heather Cichowski. Fashion as Sculpture: Designers That Create Wearable Art [WWW]
<https://www.thefashionspot.com/runway-news/713675-fashion-as-sculpture/#/slide/19>
(10.05.2019)

Pleats Please by Issey Miyake online store homepage [WWW]
<https://www.isseymiyake.com/en/brands/pleatsplease> (13.05.2019)

Yohji Yamamoto tsitaat [WWW]
<https://www.goodreads.com/quotes/440569-black-is-modest-and-arrogant-at-the-same-time-black> (26.05.19)

Arts & Crafts liikumine [WWW]
<https://www.muster.ee/tootegrupid/tapeedid/william-morris/> (26.05.19)

mustri termin[WWW]

<https://sonaveeb.ee/search/est-est/detail/muster/1> (27.05.19)

Fotod

Issey Miyake *Pleats, Please* 1991, Fotograaf: Irving Penn[WWW]
<https://www.pinterest.com/pin/460704236858173081/> (13.05.19)

Issey Miyake *Pleats, Please*[WWW]
<https://www.isseymiyake.com/ja/brands/pleatsplease> (13.05.19)

Yohji Yamamoto *Sügis 2017*[WWW]
<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2017-ready-to-wear/yohji-yamamoto/slideshow/collection#4> (25.05.19)

Alexander McQueen *Kevad/Suvi 1999*[WWW]
<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-1999-ready-to-wear/alexander-mcqueen/slideshow/details#22> (25.05.19)

Jean Paul Gaultier *Tatouages et Piercings 2007*[WWW]
<https://www.pinterest.com/pin/328270260317763936/> (25.05.19)

Hussein Chalayan *Sügis/Talv 2000*[WWW]
<http://www.anothermag.com/fashion-beauty/8248/when-hussein-chalayan-turned-furnishings-into-fashion> (25.05.19)

John Galliano *Sügis 200*[WWW]
<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2000-ready-to-wear/john-galliano> (25.05.19)

Rei Kawakubo *Kevad/Suvi 2019*[WWW]
<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2019-ready-to-wear/comme-des-garcons/slideshow/collection#2>(27.05.19)

John Galliano *sügis 2000*[WWW]
<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2000-ready-to-wear/john-galliano> (27.05.19)

LISAD

Lisa1. Erialase maali aine raames valminud kavandid teisel kursusel.

LISA2. Trükitud kangas

Trükkimiseks on kasutatud sublimatsiooni trükki.

Muster on tehtud õhulise läbipaistva polüester kanga drapeetitid skulpturaalse vormi fotost

LISA 3. Mood-Performance-Tants raames valminud lõputööd tutvustav foto

kleidi eestvaade

foto: Kätlin Nurm, meik: Marlene Altmäe
Soeng: Nadja Gradova, modell:Maare Kriisa

kleidi tagantvaade

foto: Kätlin Nurm, meik: Marlene Altmäe
Soeng: Nadja Gradova, modell:Maare Kriisa

Lisa 4. *Oversized* seelik

fotograaf: Tuule-Mari Kaarna, modell: Kristin Mällo

LISA 5. Plus

fotograaf: Tuule-Mari Kaarna, modell: Kristin Mällo

LISA 6. Lõhikutega pluus

fotograaf: Tuule-Mari Kaarna, modell: Kristin Mällo

LISA 7. Kleit

fotograaf: Tuule-Mari Kaarna, modell: Kristin Mällo